

Wybory do Sejmu i Senatu RP

13 października 2019 r.

Szkolenie członków obwodowych komisji wyborczych

Opracowanie:

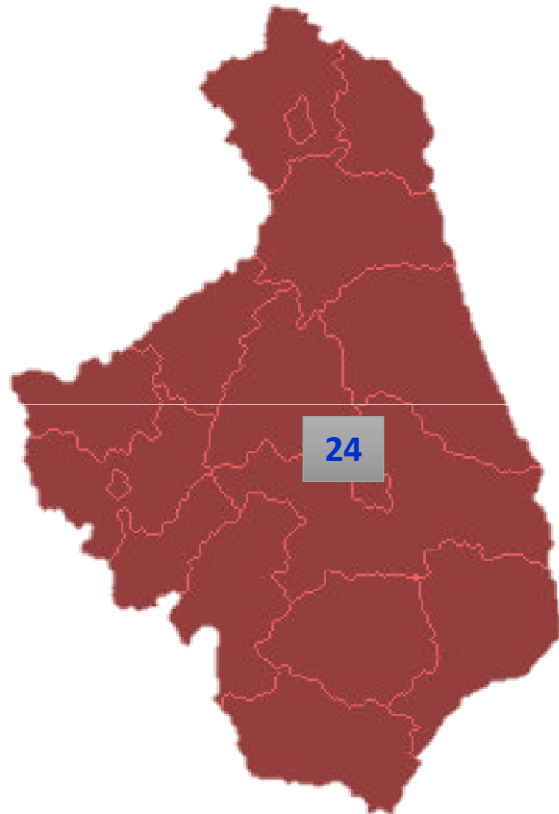
Krajowe Biuro Wyborcze
Delegatura w Suwałkach

OKRĘGOWA KOMISJA WYBORCZA W BIAŁYMSTOKU

2

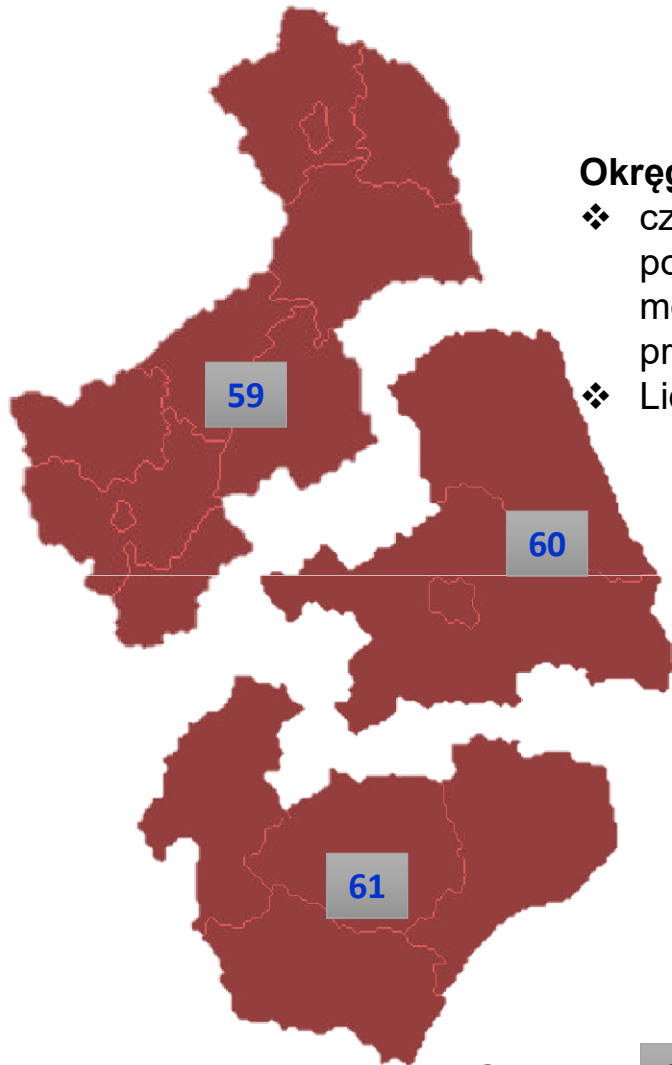
Wybory do Sejmu RP

Okręg nr 24

- ❖ obejmujący cały obszar województwa podlaskiego
- ❖ Liczba posłów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 14.

Siedziba – Białystok, Mickiewicza 3

Okręg nr 59

- ❖ część województwa podlaskiego obejmująca obszary powiatów: augustowski, grajewski, kolneński, łomżyński, moniecki, sejneński, suwalski, zambrowski oraz miast na prawach powiatu: Łomża i Suwałki.
- ❖ Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 1.

Okręg nr 60

- ❖ część województwa podlaskiego obejmująca obszary powiatów: białostocki i sokólski oraz miasto na prawach powiatu: Białystok.
- ❖ Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 1.

Okręg nr 61

- ❖ część województwa podlaskiego obejmująca obszary powiatów: bielski, hajnowski, siemiatycki, wysokomazowiecki.
- ❖ Liczba senatorów wybieranych w okręgu wyborczym wynosi 1.

Krajowe Biuro Wyborcze
Delegatura w Białymstoku
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3
(budynek Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku)
Tel.: (85) 7439439; 7439234
Fax.: (85) 857432181

4

Okręgowa Komisja Wyborcza nr 24 w Białymstoku

- Jacek Malinowski - Przewodniczący Komisji
- Jolanta Korwin-Piotrowska - I z-ca Przewodniczącego Komisji
- Mirosław Trzaska - II z-ca Przewodniczącego Komisji
- Iwona Hulko - członek
- Irena Opolska - członek
- Grzegorz Piotr Front - członek
- Wojciech Jabłoński - członek
- Sławomir Kuczyński - członek
- Sławomir Wołosik - członek
- Marek Rybnik - sekretarz

Pełnomocnik ds. obsługi informatycznej Okręgowej Komisji Wyborczej – **Mariusz MADEJCZYK**
Informatyk w Delegaturze KBW – **Jarosław MYSTKOWSKI**

Strony internetowe: www.pkw.gov.pl; <http://bialystok.kbw.gov.pl>

PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW KOMISJI

5

Zgodnie z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego, wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej są wiążące dla komisji niższego stopnia.

Dlatego członkowie komisji zobowiązani są zapoznać się z całością wytycznych i bezwzględnie je stosować.

**Obsługę i techniczno-materialne warunki pracy OKW,
w tym możliwość wykorzystania techniki elektronicznej
oraz wykonanie zadań związanych
z organizacją i przeprowadzeniem wyborów na obszarze
gminy zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta)
zwany dalej „wójtem”**

NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNE

6

UCHWAŁA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 27 lutego 2019 r.

w sprawie należności pieniężnych przysługujących członkom komisji wyborczych w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Parlamentu Europejskiego oraz sposobu dokumentowania dni zwolnienia od pracy

za czas związany z przeprowadzeniem głosowania oraz ustaleniem wyników głosowania członkom komisji obwodowej przysługuje zryczałtowana dieta w wysokości:

- 1) dla przewodniczących obwodowych komisji wyborczych - **500 zł**;
- 2) dla zastępców przewodniczących obwodowych komisji wyborczych – **400 zł**;
- 3) dla członków obwodowych komisji wyborczych – **350 zł**;

CZŁONKOWIE KOMISJI

7

- są obowiązani nosić w widocznym miejscu identyfikatory
- nie mogą udzielać wyborcom **pomocy w głosowaniu** z wyjątkiem pomocy polegającej na udzielaniu głosującemu stosownych informacji;
- na wniosek wyborcy komisja jest obowiązana **wyjaśnić sposób głosowania** oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacją umieszczoną na karcie do głosowania:
- **przewodniczący komisji odpowiada za utrzymanie porządku i spokoju, czuwa nad przestrzeganiem tajności głosowania,**
- **przewodniczący kieruje pracami komisji,** ma prawo żądać opuszczenia lokalu przez osoby **naruszające** porządek i **zakłócające** spokój oraz prowadzące agitację wyborczą, a w razie potrzeby zwrócić się do Policji o pomoc

MĘŻOWIE ZAUFANIA

8

- 1 komitet wyborczy - 1 mąż zaufania (wyłącznie osoba pełnoletnia);
- wyznaczony przez pełnomocnika komitetu wyborczego, który zarejestrował listę kandydatów na posłów w okręgu nr 24 obejmującym województwo Podlaskie lub kandydatów na senatora w okręgach wyborczych nr 59 i 60
mężowie zaufania danego komitetu mogą zmieniać się w ciągu pracy komisji;
- zaświadczenie – podpisane przez pełnomocnika komitetu wyborczego lub upoważnioną osobę + okazanie komisji kserokopii upoważnienia.
Komisja sprawdza zaświadczenie ze wzorem oraz tożsamość tej osoby;
- powinien nosić w widocznym miejscu identyfikator.
- identyfikatory nie mogą zawierać elementów kampanii wyborczej.

Komisja wywiesza informację (w lokalu wyborczym w miejscu widocznym z zewnątrz oraz w urzędzie gminy) o godzinie rozpoczęcia swojej pracy w dniu głosowania (a nie o godzinie rozpoczęcia głosowania!)

MĘŻOWIE ZAUFANIA

9

Mężem zaufania nie może być:

- kandydat w wyborach;
- komisarz wyborczy;
- pełnomocnik wyborczy;
- pełnomocnik finansowy;
- urzędnik wyborczy;
- członek komisji wyborczej.

Mężowie zaufania nie mogą

- wykonywać żadnych czynności członka komisji;
- pomagać wyborcom w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień;
- liczyć, ani przeglądać kart do głosowania przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie głosowania i po jego zakończeniu, tj. nie mogą mieć żadnego kontaktu fizycznego z kartami do głosowania – nie mogą dotykać kart – w żadnym momencie;

Niedopuszczalne jest utrudnianie przez członków komisji obwodowej obserwacji mężom zaufania wszystkich wykonywanych czynności.

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

10

Mężowie zaufania mają prawo w szczególności:

- 1) być obecni podczas wszystkich czynności komisji wyborczej, do której zostali wyznaczeni;
- 2) być obecni w lokalu wyborczym w czasie przygotowania do głosowania, w trakcie głosowania i podczas ustalania wyników głosowania i sporządzania protokołu;
- 3) obserwować liczenie głosów przez obwodową komisję wyborczą;
- 4) zgłaszać przewodniczącemu komisji na bieżąco uwagi i zastrzeżenia;
- 5) wnosić uwagi do protokołu głosowania, z wymienieniem konkretnych zarzutów;
- 6) być obecni przy przewożeniu i przekazywaniu protokołów;
- 7) być obecni przy sprawdzaniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania;
- 8) być obecni przy wprowadzaniu danych do sieci elektronicznego przesyłania danych.
- 9) mogą zmieniać się w ciągu godzin pracy komisji. Jednakże po zakończeniu głosowania, w trakcie czynności komisji związanych z ustalaniem wyników głosowania, zmieniać się nie mogą.

Wykonywanie uprawnień mężów zaufania nie może utrudniać pracy komisji, zakłócać powagi głosowania ani naruszać jego tajności.

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

11

W dniu głosowania –

- od momentu rozpoczęcia pracy przez komisję - do czasu rozpoczęcia głosowania oraz
- w okresie od zamknięcia lokalu wyborczego do czasu podpisania protokołu głosowania,

czynności komisji mogą być rejestrowane przez mężów zaufania z wykorzystaniem własnych urządzeń rejestrujących.
(bez transmisji !!!)

Materiały zawierające zarejestrowany przebieg czynności na wniosek męża zaufania, rejestrującego te czynności, mogą zostać zakwalifikowane jako dokumenty z wyborów. W przypadku, gdy mąż zaufania złoży wniosek o dołączenie zarejestrowanego przez niego materiału jako dokumentu z wyborów, komisja pakuje go, opieczętowuje oraz przekazuje z innymi dokumentami z wyborów.

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

12

Obserwacja czynności wykonywanych przez komisję obwodową w trakcie głosowania, tj. w okresie od jego rozpoczęcia o godz. 7⁰⁰ do czasu jego zakończenia do godz. 21⁰⁰, z zastrzeżeniem, że nie zostało ono przedłużone, nie uprawnia mężów zaufania do utrwalania pracy komisji za pomocą żadnych urządzeń rejestrujących.

Przewodniczący komisji może wydawać polecenia o charakterze porządkowym, w przypadku gdy działania mężów zaufania wykraczają poza ich uprawnienia, utrudniają pracę komisji, zakłócają powagę głosowania lub naruszają jego tajność.

Fakt ten należy odnotować w punkcie 22 protokołu głosowania.

Kwestie organizacyjne związane z wykonywaniem funkcji męża zaufania należą do kompetencji przewodniczącego danej komisji, który winien ustalić je i przekazać przybyłym mężom zaufania.

OBSERWATORZY SPOŁECZNI

13

- zarejestrowane w Rzeczypospolitej Polskiej, tj. wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, stowarzyszenia i fundacje, do których celów statutowych należy troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego, mają prawo wyznaczyć po jednym obserwatorze społecznym do każdej obwodowej komisji wyborczej
- sprawdzenia można dokonać w wyszukiwarce Ministerstwa Sprawiedliwości na stronie internetowej <https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs>.
- prawo wyznaczenia po jednym obserwatorze społecznym do komisji wyborczych mają stowarzyszenia i fundacje, które w swoim statucie mają zapisaną realizację co najmniej jednego z wymienionego wyżej celów, tj. troskę o demokrację lub prawa obywatelskie albo rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Nie ma przy tym znaczenia, w jaki sposób zostaną one zapisane (jakie sformułowania zostaną użyte) w statucie.

OBSERWATORZY SPOŁECZNI

14

Obserwatorem społecznym nie może być:

- 1) kandydat w wyborach;
- 2) komisarz wyborczy;
- 3) pełnomocnik wyborczy;
- 4) pełnomocnik finansowy;
- 5) urzędnik wyborczy;
- 6) członek komisji wyborczej.

Obserwatorzy społeczni mają takie same uprawnienia jakie przysługują mężom zaufania **za wyjątkiem:**

- 1) wnoszenia uwag do protokołu głosowania;
- 2) obecności przy przewożeniu i przekazywaniu protokołu
- 3) również muszą posiadać zaświadczenie wydane przez uprawniony organ

OBSERWATORZY MIĘDZYNARODOWI

15

Przy wszystkich czynnościach komisji mogą być również obecni **obserwatorzy międzynarodowi** zaproszeni przez PKW.

Obserwatorzy międzynarodowi przedstawiają komisji **zaświadczenie** wydane przez PKW. Obserwatorzy posiadają **uprawnienia mężów zaufania**, z wyjątkiem prawa do wnoszenia uwag do protokołu.

Nie mogą oni wykonywać żadnych czynności członka komisji, pomagać głosującym w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień.

PRAWA DZIENNIKARZY

NAZWA
podtytuł pisma

Zdjęcie
3,25 x 3,75 cm

LEGITYMACJA PRASOWA
nr/.....

Zaświadczam, że Pani
.....
legitymująca się dowodem osobistym
nr
.....
.....
jest redaktorem miesięcznika kulturalnego
NAZWA

Proszę o okazanie pomocy przy
zbieraniu dla nas materiałów prasowych.

Xawery Ygerkowski
redaktor naczelny

legitymacja ważna do końcar

- ważna legitymacja dziennikarska lub inny dokument potwierdzający reprezentowanie redakcji;
- obowiązek zgłoszenia przewodniczącemu komisji oraz stosowanie się do zarządzeń mających na celu zapewnienie powagi i tajności głosowania;
- zakaz przeprowadzania wywiadów **w lokalu w którym odbywa się głosowanie;**
- zakaz przebywania w lokalu przed rozpoczęciem głosowania oraz po jego zakończeniu.

Dopuszczalne jest, po uzyskaniu zgody przewodniczącego komisji oraz osób, których wizerunek jest utrwalany, **filmowanie i fotografowanie przebiegu głosowania.**

Nie jest wymagana zgoda Okręgowej Komisji Wyborczej !.

Za zgodą Okręgowej Komisji Wyborczej przewodniczący komisji może zezwolić na sfilmowanie i sfotografowanie przez przedstawicieli prasy momentu otwierania przez obwodową komisję wyborczą urny wyborczej i wyjmowania z niej kart do głosowania.

Po wykonaniu tej czynności przedstawiciele prasy obowiązani są niezwłocznie opuścić lokal komisji.

LOKAL WYBORCZY

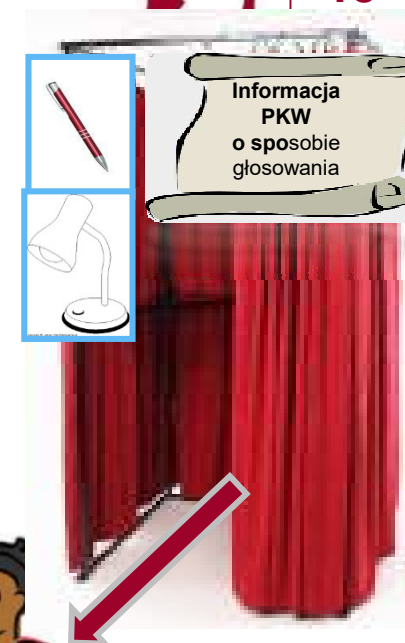
Lokal komisji powinien być – w miarę możliwości
- tak urządzony, aby wyborca, po otrzymaniu karty do
głosowania kierował się bezpośrednio do miejsca za
osłoną, a następnie w stronę urny.

Komisja dokonuje zabezpieczenia urny przed otwarciem –
poprzez oklejenie paskiem papieru z pieczęcią i podpisami
względnie używając dostarczonych plomb

usuwamy: hasła, napisy, ulotki
- o pomoc wolno zwrócić się do wójta

Kontrola stanu wyposażenia lokalu
oraz oznakowania budynku. Termin - uzgodnić z
wójtem, nie później niż w przeddzień
głosowania skontrolować stan wyposażenia
lokalu oraz oznakowania budynku. O brakach
zawiadomić wójta, sprawdzić czy usunięte.

18

LOKAL WYBORCZY

- komisja powinna znać numery telefonów, pod którymi pełnione będą dyżury członków Okręgowej Komisji Wyborczej ([85 7439439](tel:857439439)), urzędnika wyborczego oraz dyżury w urzędzie gminy, a także numer telefonu do pełnomocnika upoważnionego do telefonicznego przyjęcia danych o frekwencji,
- materiały agitacyjne umieszczone zgodnie z prawem w pobliżu terenu budynku, w którym znajduje się lokal wyborczy, np. bezpośrednio przed wejściem na teren budynku, w którym mieści się lokal, lub w bezpośrednim sąsiedztwie, lecz poza jego terenem, **nie naruszają przepisów Kodeksu wyborczego i nie mogą być usuwane przez członków komisji.**

W LOKALU POWINNY BYĆ UMIESZCZONE URZĘDOWE OBWIESZCZENIA I INFORMACJE O:

20

1. numerze i granicach okręgu wyborczego do Sejmu i liczbie posłów wybieranych w tym okręgu oraz o numerze i granicach okręgu wyborczego do Senatu;
2. numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach komisji;
3. zarejestrowanych w danym okręgu wyborczym listach kandydatów na posłów, tj. o numerach i nazwach lub skrótach nazw tych list wraz z danymi o kandydatach;
4. zarejestrowanych kandydatach na senatora;
5. sposobie głosowania;
6. składzie komisji;
7. skreśleniu:
 - kandydata na posła z zarejestrowanej listy, który pozostał na karcie do głosowania,
 - kandydata na senatora, który pozostał na karcie do głosowania

WARUNKI TECHNICZNE

LOKAL DOSTOSOWANY DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 336).

21

Kontrola czy lokal oraz elementy jego wyposażenia spełniają warunki rozporządzenia.

- umiejscowienie na parterze budynku, bez barier architektonicznych (ewentualnie podjazdy);
- dostosowane i odpowiednio rozmieszczone drzwi (rozwierane lub rozsuwane, szerokość min. 0,9m, próg max 2 cm.);
- kontrastujący **kolor stopni schodów i posadzki**;
- dogodne warunki ruchu (oznaczenie przezroczystych przegród, przeciwpoślizgowe posadzki, brak przeszkód, dodatkowe oświetlenie miejsca zapewniającego tajność głosowania);
- co najmniej jedno miejsce zapewniające tajność głosowania dostosowane do potrzeb wyborcy niepełnosprawnego;
- wysokość urny – max 1m;
- przejście min 1,5 m;
- obwieszczenia i informacje umieszczone w miejscu dostępnym z wózka inwalidzkiego, na wysokości 0,9m.

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM WYBORÓW

22

w przypadku, gdy komisji zapewniono obsługę informatyczną, operator komisji powinien odebrać od koordynatora gminnego do spraw informatyki:

login i hasło uprawniające do dostępu do systemu informatycznego - **Wsparcie Organów Wyborczych (WOW)**.

- odbiór loginu i hasła potwierdza się na piśmie.
- operatorzy mają obowiązek zabezpieczenia loginów i haseł przed dostępem innych osób.

W przypadku zniszczenia lub utraty haseł lub loginów, należy niezwłocznie skontaktować się z koordynatorem gminnym do spraw informatyki w celu podjęcia dalszych kroków.

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM WYBORÓW

23

po powołaniu komisja odbywa pierwsze posiedzenie, na którym dokonuje wyboru przewodniczącego komisji i jego zastępcy oraz po zapoznaniu się z wytycznymi, ustala sposób wykonania swoich zadań.

Każda komisja otrzyma materiały szkoleniowe – broszurę, która zawiera:

- Kodeks wyborczy (wyciąg),
- wytyczne PKW dla obwodowych komisji wyborczych
- regulamin obwodowej komisji wyborczej
- wzory zaświadczeń dla mężów zaufania i obserwatorów

Pierwsze posiedzenie komisji może odbyć się w trakcie przerwy w szkoleniu.

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM WYBORÓW

24

- niezwłocznie po ukonstytuowaniu się komisja podaje do publicznej wiadomości, informację o swoim składzie z uwzględnieniem pełnionych funkcji (BIP)
- w dniu głosowania informację o składzie komisji wywiesza się w lokalu wyborczym.
- **nie później niż w przeddzień głosowania** przewodniczący zwołuje posiedzenie komisji poświęcone organizacji pracy w dniu głosowania
- komisja ustala w szczególności godziny rozpoczęcia pracy w dniu głosowania
- zadania te komisja może wykonać w trakcie pierwszego posiedzenia.

I posiedzenie

- niezwłocznie po powołaniu ?
- zapoznanie się z wytycznymi PKW;
- ustalenie sposobu wykonania zadań;
- informację o swoim składzie komisja podaje do informacji publicznej oraz w lokalu wyborczym

II posiedzenie

Jeżeli komisja nie omówiła na pierwszym posiedzeniu organizacji pracy przed i w dniu głosowania oraz nie ustaliła godziny rozpoczęcia pracy w dniu głosowania, wówczas czynności te dokonuje na posiedzeniu najpóźniej w przeddzień wyborów.

Ustalone godziny rozpoczęcia pracy w dniu głosowania podaje się do publicznej wiadomości w budynku lokalu wyborczego i w urzędzie gminy

Posiedzenie komisji - GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

- termin uzgodniony z urzędnikiem wyborczym - **co najmniej połowa składu**;
- **ostemplowanie kart do głosowania w głos. korespondencyjnym oraz przygotowanie pakietów wyborczych**;
- miejsce wskazuje urząd współpracujący z urzędnikiem wyborczym + **właściwa pieczęć okw**);
- protokół z liczby ostemplowanych kart **w 2 egz.** (urzędnik wyborczy i komisja)

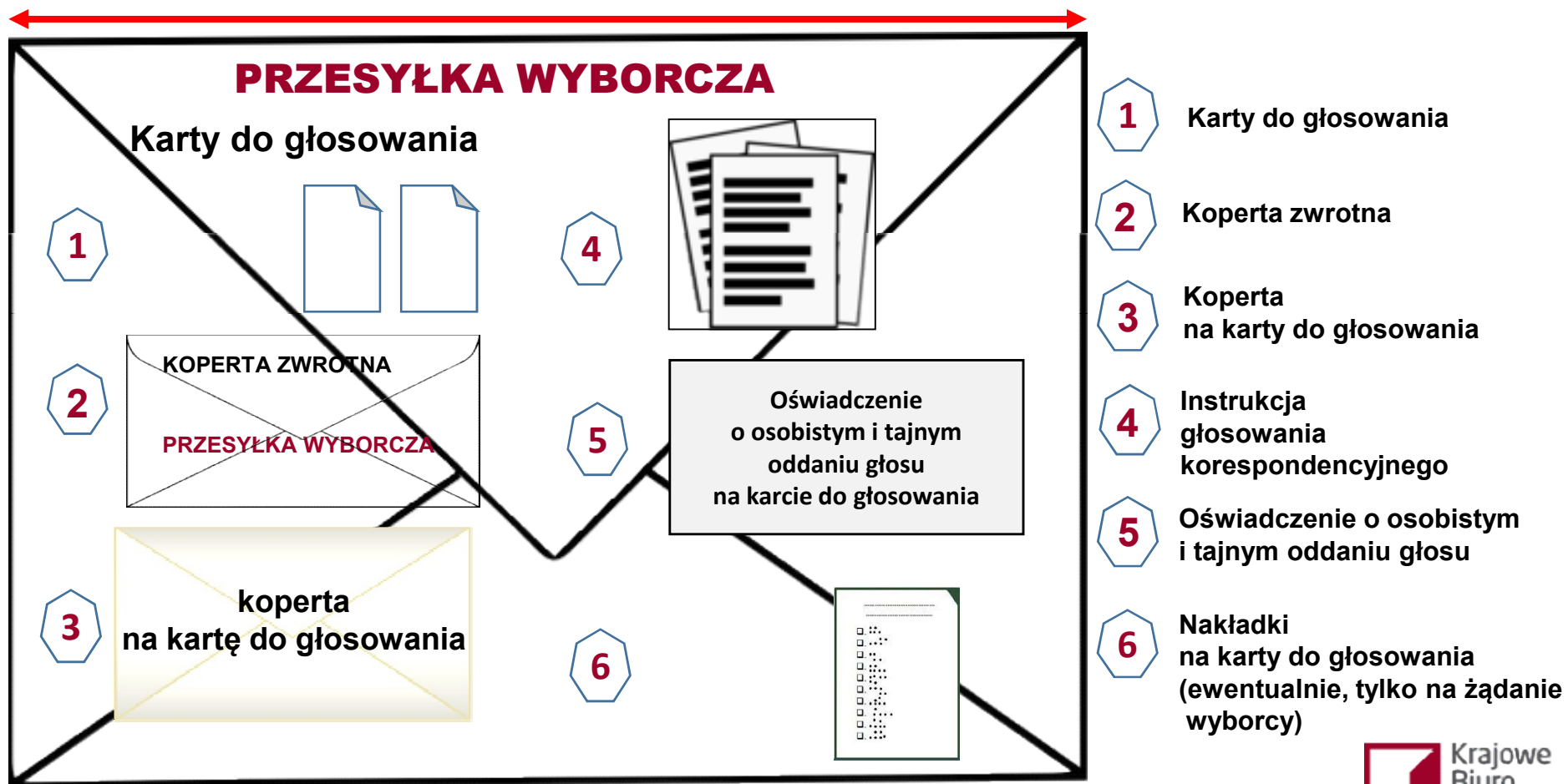
Przed rozpoczęciem stemplowania kart komisja upewnia się, czy wydano jej właściwą pieczęć (Obwodowa Komisja Wyborcza, numer komisji i nazwa miejscowości). czy omyłkowo nie została wydana pieczęć np. obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie lub obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, albo obwodowej komisji wyborczej ds. referendum.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

(zawartość pakietu wyborczego)

27

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

(przygotowanie pakietu wyborczego)

28

- obwodowa komisja wyborcza opieczętowuje karty do głosowania swoją pieczęcią.
- na formularzu oświadczenia umieszcza się imię (imiona), nazwisko oraz PESEL wyborcy niepełnosprawnego, nazwę przeprowadzanych wyborów i ich datę.
- na kopercie na pakiet wyborczy oraz na kopercie zwrotnej umieszcza się oznaczenie „przesyłka wyborcza”.
- na kopercie zwrotnej umieszcza się adres właściwej komisji wyborczej.
- na kopercie na kartę do głosowania umieszcza się napis „koperta na kartę do głosowania”.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

przygotowanie pakietu wyborczego cd...

29

Na kopercie zwrotnej i kopercie na kartę do głosowania nie można umieszczać żadnych innych oznaczeń poza wymienionymi.

Czynności dotyczące przygotowania pakietu wyborczego, wykonuje obwodowa komisja wyborcza w obecności urzędnika wyborczego.

Urzędnik wyborczy niezwłocznie informuje wójta o wysłanych pakietach wyborczych.

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM GŁOSOWANIA (najpóźniej w sobotę 12 października – odbiór materiałów)

30

co najmniej 1/2 składu komisji, w tym przewodniczący lub zastępca

upoważnieni członkowie komisji **dokładnie sprawdzają:**

- formularze protokołów głosowania – po 4 egz.
- formularze zaświadczeń o udziale w głosowaniu
- pieczęć okrągła Komisji – **WŁAŚCIWA !!!** (sprawdzić na podstawie odcisku pieczęci)
- spis wyborców;
- lista wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania;
- osłony na spis wyborców, zapewniające ochronę danych osobowych;
- materiały biurowe

Przy odbiorze upoważnieni członkowie komisji **dokładnie sprawdzają:**

- liczbę otrzymanych kart:
- **odrębnie kart do głosowania do Sejmu i odrębnie kart do Senatu;**
- czy karty dotyczą właściwego okręgu:
- do Sejmu – **24**
- do Senatu – **59, 60**
- nie zawierają błędów i usterek drukarskich,
- są kompletne, tj. czy zawierają wszystkie listy kandydatów zarejestrowane w okręgu i dane wszystkich kandydatów na tych listach (sprawdzenia dokonuje się na podstawie obwieszczenia Okręgowej Komisji Wyborczej)

Wszystkie obwodowe komisje wyborcze otrzymają dwa rodzaje kart do głosowania:

- **w wyborach do Sejmu** – koloru białego z nazwiskami na szarym tle, w formacie - wielkoformatowym
- **w wyborach do Senatu** – koloru białego z nazwiskami na żółtym tle, w formacie zbliżonym do A-4

Przewodniczący komisji najpóźniej w przeddzień głosowania ustala z operatorem informatycznej obsługi komisji miejsce i harmonogram pracy, z uwzględnieniem konieczności:

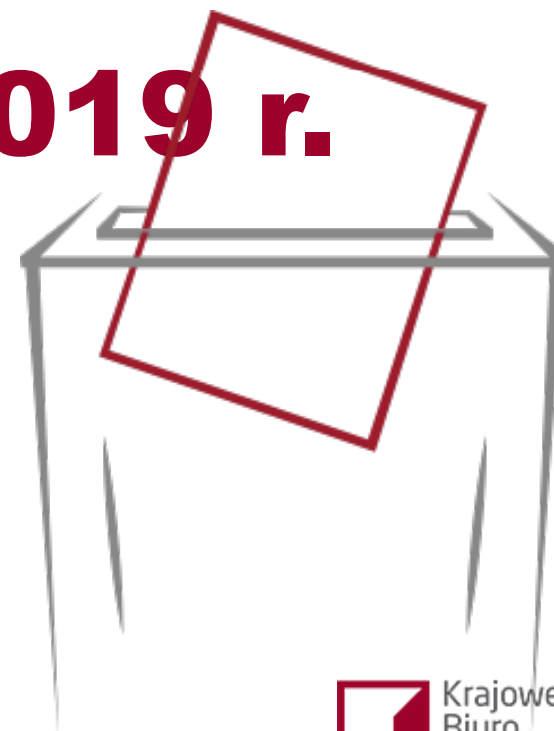
- przekazania w trakcie głosowania (frekwencji);
- wprowadzenia do systemu danych z projektów protokołów
- transmisji danych z protokołu podpisanego przez członków komisji do systemu informatycznego Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).

GŁOSOWANIE

13 października 2019 r.

ZADANIA KOMISJI W DNIU GŁOSOWANIA (przed otwarciem lokalu)

34

w dniu wyborów komisja wszystkie czynności wykonuje w możliwie pełnym składzie, lecz **nie mniejszym niż 2/3 ustawowego składu**, w tym przewodniczący komisji lub jego zastępca

wymóg obecności co najmniej 2/3 osób z komisji **oznacza stałe przebywanie takiej liczby członków w pomieszczeniu, w którym znajduje się urna.**

SKŁAD KOMISJI

35

Liczba członków obwodowych komisji wyborczych i minimalny skład

Komisja powołana w liczbie:

- 1) 5 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 4 osoby;
- 2) 6 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 4 osoby;
- 3) 7 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 5 osób;
- 4) 8 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 6 osób;
- 5) 9 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 6 osób;
- 6) 10 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 7 osób;
- 7) 11 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 8 osób;
- 8) 12 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 8 osób;
- 9) 13 osób – musi wykonywać wszystkie czynności w składzie nie mniejszym niż 9 osób;

ZADANIA KOMISJI W DNIU GŁOSOWANIA (przed otwarciem lokalu)

36

Godzina **6.00 - nie później** – komisja 2/3 ustawowego składu

- sprawdza dostarczone dokumenty oraz swoją pieczęć
- **PONOWNIE PRZELICZA KARTY**, a ich liczbę wpisuje w pkt. 1 protokołu głosowania :
- ostemplowuje karty do głosowania przed godz. 7.00
- rozkłada spis wyborców **wraz z osłoną na spis**
- sprawdza: czy wywieszono urzędowe obwieszczenia i informacje, **czy nie należy usunąć elementów kampanii wyborczej (plakaty, napisy)**
- sprawdza urnę, zamyka i opieczętowuje **lub** zabezpiecza za pomocą jednorazowych plomb z unikalnym numerem. Numer ten wpisuje w protokole wewnętrznym
- jeżeli na terenie sąsiadującym z terenem budynku, w którym mieści się lokal wyborczy, uprzednio (przed rozpoczęciem ciszy wyborczej) zostały umieszczone elementy agitacyjne komitetów wyborczych, **komisja je pozostawia !!**

ZADANIA KOMISJI W DNIU GŁOSOWANIA (przed otwarciem lokalu)

37

- przewodniczący komisji wyznacza członka komisji, który przebywając w bezpośredniej bliskości urny zapewnia jej nienaruszalność oraz przestrzeganie przez wyborców zasad dotyczących tajności głosowania, **tj. czuwa, aby wyborcy wrzucali karty do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna.**
- urny nie wolno wynosić z lokalu wyborczego; dotyczy to również urny zasadniczej w obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej.

ZADANIA KOMISJI W TRAKCIE GŁOSOWANIA (7.00 – 21.00)

38

Jeżeli po wydrukowaniu kart nastąpiło:

- skreślenie kandydata
- lub unieważnienie rejestracji listy:

Nie drukuje się nowych kart

Okręgowa Komisja Wyborcza w Białymstoku:

1. **sporządza informację** o nowym, prawidłowym brzmieniu karty przez odwzorowanie właściwego arkusza tej karty ze skreślonym nazwiskiem kandydata lub unieważnioną listą kandydatów oraz o warunkach ważności głosu oddanego na takiej karcie.

Obwodowa Komisja Wyborcza:

1. **umieszcza otrzymaną informację** o skreśleniach i nowym brzmieniu karty w lokalu przy obwieszczeniu o zarejestrowanych listach kandydatów
2. **informuje o tym ustnie wyborców przy wydawaniu karty do głosowania.**

Niedopuszczalne jest dokonywanie przez komisję jakichkolwiek skreśleń i adnotacji na kartach do głosowania !!.

WYBORCY UJĘCI W SPISIE WYBORCÓW

39

- komisja zwraca uwagę, by wyborca potwierdził własnoręcznym podpisem, w przeznaczony na to rubryce spisu wyborców, fakt otrzymania kart.
- **jeżeli wyborca nie potwierdzi własnoręcznym podpisem odbioru kart do głosowania, komisja odmawia ich wydania.**
 - jedynie w przypadku gdy wyborca okaże komisji dokument potwierdzający, że jest osobą niepełnosprawną o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn. zm.) i nie może w związku z tym potwierdzić otrzymania kart do głosowania członek komisji wydający karty do głosowania wraz z przewodniczącym lub zastępca przewodniczącego stwierdza fakt wydania kart oraz przyczynę braku podpisu osoby otrzymującej karty.
- czynności te wykonuje przewodniczący komisji lub zastępca przewodniczącego w obecności innego członka komisji.

CZYNNOŚCI

(przed wydaniem karty do głosowania)

40

sprawdzanie tożsamości wyborcy na podstawie dowodu osobistego lub każdego innego dokumentu z fotografią

(np. paszport, prawo jazdy, legitymacja studencka) - w tym również dokument, który utracił ważność, pod warunkiem że ustalenie tożsamości na jego podstawie nie budzi wątpliwości.

tożsamość wyborcy może zostać także stwierdzona na podstawie aplikacji – m Tożsamość

Elementy, które potwierdzają, że wyświetlane dane są wiarygodne, bezpieczne i aktualne:

- a) **hologram** (zmieniające natężenie barw godło Rzeczypospolitej Polskiej w lewym górnym rogu),
- b) data ostatniej aktualizacji („OSTATNIA AKTUALIZACJA” w prawym górnym rogu)
– data ta nie musi być datą dnia, w którym przeprowadzane są wybory,
- c) **znak wodny** (godło Rzeczypospolitej Polskiej pod danymi osobowymi),
- d) **ruchomy element** (falująca flaga Rzeczypospolitej Polskiej w lewym dolnym rogu).

w przypadku stwierdzenia wątpliwości w zakresie autentyczności aplikacji członek komisji sprawdzający m Tożsamość powinien poprosić wyborcę o wykonanie sprawdzenia w usłudze m Tożsamość, w szczególności poprzez wyjście z aplikacji i ponowne zalogowanie się.

CZYNNOŚCI

(przed wydaniem karty do głosowania)

41

Komisja wyborcza sprawdza:

czy w rubryce spisu wyborców „Uwagi” odpowiadającej nazwisku danego wyborcy nie jest umieszczona informacja o wysłaniu do niego pakietu wyborczego.

W przypadku umieszczenia takiej informacji komisja odmawia wydania karty do głosowania

SPIS WYBORCÓW

Część A

odmówić
wydania kart

CZY

Lp.	Nazwisko i imię (imiiona)	Imię ojca	Data urodzenia (RRRR-MM-DD) № PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(y). Głosowanie w dniu	Uwagi
				mięscowość ulica	nr domu nr mieszkania		
1.	Kowalska Anna	Leon	1975-05-25 750525.....	Iksowo Kolejowa	25 10		wysłano pakiet
Jeśli wyborca poinformuje komisję, że nie otrzymał pakietu wyborczego, przewodniczący komisji lub jego zastępca telefonicznie potwierdza w referacie ewidencji ludności urzędu gminy, czy urząd posiada informację o niedoręczeniu temu wyborcy pakietu. W przypadku potwierdzenia przez urząd niedoręczenia pakietu należy postąpić jak poniżej:							
1.	Kowalska Anna	Leon	1975-05-25 750525.....	Iksowo Kolejowa	25 10		wysłano pakiet pakiet niedoręc

wydać karty

Krajowe
Biuro
Wyborcze

42

Komisja dopisuje do spisu

w dniu głosowania

DOPISYWANIE DO SPISU OSÓB UPRAWNIONYCH

- na dodatkowym formularzu spisu -

43

osobę pominiętą w spisie

- jeżeli udokumentuje, że stale zamieszkuje na terenie obwodu,
(a dział ewidencja ludności urzędu gminy potwierdzi ten fakt, sporządzić notatkę, dołączyć do spisu);

osobę skreśloną ze spisu

- w związku z umieszczeniem jej w obwodzie odrębnym, która **udokumentuje**, że opuściła szpital, dom pomocy społecznej, zakład karny, areszt śledczy przed dniem głosowania

(przed dopisaniem takiej osoby do spisu wyborców należy sprawdzić, czy wyborca jest skreślony ze spisu, a przy jego nazwisku znajduje się adnotacja o skreśleniu w związku z umieszczeniem w spisie wyborców w obwodzie odrębnym)

DOPISYWANIE DO SPISU OSÓB UPRAWNIONYCH

44

osobę, która chce głosować w obwodzie odrębnym

- pod warunkiem, że przybyła do danej jednostki przed dniem głosowania.
(zwrócić się do jej kierownika o udostępnienie wykazu osób, które zostały przyjęte przed dniem głosowania, a nie były ujęte w wykazie przekazanym urzędowi gminy w celu sporządzenia spisu wyborców otrzymanym z urzędów gmin)

osobę, która przedłoży zaświadczenie o prawie do głosowania,

- dotyczy także osób, które na podstawie zaświadczenia chcą głosować w „swoim” obwodzie
- dokument musi zawierać **przyklejony hologram** z nadrukiem „**PLT 2019**”
- **zaświadczenie zatrzymuje się i dołącza do spisu !!**

DOPISYWANIE DO SPISU OSÓB UPRAWNIONYCH

45

- ❑ obywatela polskiego stale zamieszkującego za granicą, a głosującego w kraju **na podstawie ważnego polskiego paszportu, jeśli udokumentuje, iż stale zamieszkuje za granicą.**
 - podstawą dopisania do spisu jest **ważny polski paszport.**
 - podstawą **nie może być okazanie dowodu osobistego**, nawet w przypadku wyborców zamieszkujących stale za granicą na obszarze Unii Europejskiej, czy innego państwa, do którego można wjechać na podstawie polskiego dowodu osobistego.
Udokumentowanie zamieszkiwania za granicą polega na okazaniu komisji dokumentu potwierdzającego ten fakt.
dokumentem takim jest np.: karta stałego pobytu, dokument potwierdzający zatrudnienie za granicą, dokument potwierdzający uprawnienie do korzystania ze świadczeń ubezpieczenia społecznego za granicą itp.
 - **Dokument ten musi być przedłożony wraz z tłumaczeniem przysięgłym na język polski !!**
 - komisja jest obowiązana umieścić w paszporcie na ostatniej wolnej stronie przeznaczonej na adnotacje wizowe jedynie **odcisk swojej pieczęci i wpisać datę głosowania.**

- dodatkowy formularz spisu wyborców, na którym komisja dopisuje wyborców w dniu głosowania, powinien zawierać oznaczenie „Dodatkowy formularz spisu wyborców”.
- członek komisji dopisujący na tym formularzu wyborcę w dniu głosowania każdorazowo, obok imienia i nazwiska osoby dopisanej, **umieszcza swoją parafę.**
- po zakończeniu głosowania dodatkowy formularz spisu wyborców powinien zostać opatrzony pieczęcią komisji oraz podpisany przez przewodniczącego komisji lub jego zastępcę.
- komisja nie jest uprawniona do dokonywania jakichkolwiek innych zmian w spisie wyborców.

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA (ochrona danych osobowych)

47

Należy zwrócić uwagę na konieczność zapewnienia ochrony danych osobowych wyborców w spisie, w tym przed ujawnieniem danych osobowych innych osób przy potwierdzaniu przez wyborców odbioru kart do głosowania.

W przypadku gdy komisja zauważy, że osoba podpisała się w linii przy nazwisku innego wyborcy, wskazuje tej osobie właściwe miejsce w spisie do złożenia podpisu, a podpis złożony w niewłaściwym miejscu skreśla. Skreślenie opatruje się adnotacją „podpis w nieprawidłowym miejscu” i parafą przewodniczącego komisji lub jego zastępcy.

Gdy w rubryce spisu wyborców w linii przy nazwisku wyborcy, który żąda wydania kart do głosowania znajduje się już podpis potwierdzający ich odbiór, a komisja nie ma wiedzy, że powstał on w wyniku omyłki, komisja odmawia wydania kart do głosowania.

W przypadku gdy komisja zauważy, że osoba podpisała się w linii przy nazwisku **innego wyborcy** należy postąpić jak poniżej:

Lp.	Nazwisko i imiona	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień)	Nr PESEL	Adres zamieszkania				Potwierdzenie otrzymania kart(y) do głosowania, podpis-data***	Uwagi
1.	KOWALSKA Anna	Leon	1975-02-02	750202.....	Xxxxxxxx	Yyyyyyyy	2	2	<i>Kowska</i>	
2.	NOWAK Jan	Tadeusz	1968-12-12	681212.....	Xxxxxxxx	Yyyyyyyy	7	7	<i>Kowska</i>	„podpis w nieprawidłowym miejscu”

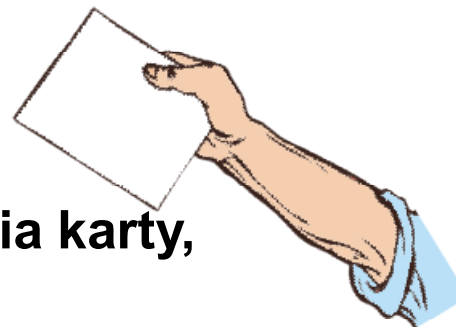
WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA

48

- na wniosek wyborcy komisja jest obowiązana wyjaśnić sposób głosowania oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacjami umieszczonymi na karcie do głosowania.
- możliwe jest składanie podpisu bez odwracania spisu.
- Wyjaśnienia nie mogą zawierać elementów agitacyjnych !!

UWAGA !!

Komisja odmawia ponownego wydania karty do głosowania niezależnie od przyczyn tego żądania (np. z powodu pomyłkowego wypełnienia karty, zniszczenia jej itp.).

OBOWIĄZKI INFORMACYJNE KOMISJI

49

- **na prośbę wyborcy niepełnosprawnego**, komisja jest obowiązana do przekazania ustnie treści obwieszczeń wyborczych **w zakresie:**
- informacji o komitetach wyborczych biorących udział w wyborach
- zarejestrowanych kandydatach i listach kandydatów.

przekaz dotyczący kandydatów i list kandydatów powinien się ograniczać do informowania wyborcy o liczbie zarejestrowanych list kandydatów w danym okręgu, ich numerach oraz o liczbie kandydatów, a także imionach i nazwiskach kandydatów na konkretnej wskazanej przez wyborcę liście kandydatów.

Czynności te wykonuje przewodniczący komisji lub zastępca przewodniczącego w obecności innego członka komisji.

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA

50

1. sprawdzić tożsamość pełnomocnika.
2. sprawdzić akt pełnomocnictwa.
3. sprawdzić, czy osoba, która udzieliła pełnomocnictwa
 - jest ujęta w spisie;
 - nie głosowała wcześniej osobiście – **bo wtedy następuje wygaśnięcie pełnomocnictwa**
 - czy pełnomocnictwo nie zostało cofnięte.

SPIS WYBORCÓW

Część A

Lp.	Nazwisko i imię (iniona)	Imię ojca	Data urodzenia (RRRR-MM-DD) Nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania karty(ów). Głosowanie w dniu	Uwagi
				mięscowość ulica	nr domu nr mieszkania		
165	Kowalski Janusz	Tadeusz	1965-09-10 650910.....	XXXXXX YYYYYY	3 25	Kowalski	
166	Makowski Jan Jakub	Jan	1968-09-17 680917.....	XXXXXX YYYYYY	3 26	Makowska Ewa	Makowska Ewa pełnomocnik
167	Wachowski Jakub	Aleksander	1977-11-10 771110.....	XXXXXX YYYYYY	3 27		

4. odnotować fakt głosowania przez pełnomocnika dodatkowo na **liście wyborców,**
którzy udzieliли pełnomocnictwa do głosowania.
5. akt pełnomocnictwa (dokument) dołączyć do spisu.
6. wydać pełnomocnikowi kartę do głosowania.

GŁOSOWANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA

51

fakt cofnięcia lub wygaśnięcia pełnomocnictwa do głosowania komisja **obowiązana jest odnotować w spisie wyborców oraz na otrzymanej wraz ze spisem liście wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania w ich imieniu, a otrzymane oświadczenia dołączyć do spisu wyborców.**

komisja **odmawia wydania** pełnomocnikowi karty do głosowania i **zatrzymuje akt pełnomocnictwa do głosowania** w przypadku wcześniejszego głosowania osobistego wyborcy, wygaśnięcia pełnomocnictwa z innej przyczyny lub cofnięcia pełnomocnictwa.

WYDAWANIE NAKŁADEK NA KARTĘ DO GŁOSOWANIA

52

- nakładki - papierowe
- sporządzone w formacie odpowiadającym formatowi karty do głosowania, do której ma być używana, ponadto u góry, na dole oraz z prawej strony znajdują się zakładki podtrzymujące kartę do głosowania;
- mają ścięty górny prawy narożnik, w celu identyfikacji położenia względem karty do głosowania
- każda komisja otrzyma jeden komplet nakładek w alfabecie Braille'a (po jednej sztuce na rodzaj karty)

NAKŁADKA NA KARTY DO GŁOSOWANIA

53

- komisja informuje wyborcę, że po oddaniu głosu obowiązany jest on zwrócić komisji nakładkę na kartę.
- komisja zwraca uwagę, aby wyborca wraz z kartą nie wrzucił nakładki do urny.

W przypadku utraty nakładek lub ich zniszczenia komisja niezwłocznie informuje o tym wójta.

PRZEBIEG GŁOSOWANIA

54

- karty do głosowania wyborcy powinni wrzucać do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna.
- **niedopuszczalne jest głosowanie za członka rodziny lub za inną osobę z wyjątkiem głosowania przez pełnomocnika.**
- osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, **może pomagać w głosowaniu inna osoba**, w tym także niepełnoletnia; pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu głosującemu sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tej osoby; dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej **w miejscu zapewniającym tajność głosowania przebywała osoba udzielająca pomocy.**

Pomocy w głosowaniu nie może udzielać członek komisji, mąż zaufania, obserwator społeczny, ani obserwator międzynarodowy.

- przeprowadzanie głosowania poza lokalem możliwe jest **wyłącznie w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej** przy zastosowaniu urny pomocniczej

WYNOŚZENIE KART DO GŁOSOWANIA

55

Komisja zwraca uwagę, by wyborcy nie wynosili kart do głosowania poza lokal wyborczy.

Jeżeli komisja:

- zauważy, że wyborca wyniósł kartę na zewnątrz
- otrzyma informacje, że w lokalu lub poza nim oferowane jest odstąpienie karty

**obowiązana jest niezwłocznie zawiadomić
Policję**

Komisja zwraca również uwagę, aby wyborcy nie wrzucali do urny innych przedmiotów niż karty do głosowania.

WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ (potwierdzających udział w głosowaniu)

56

Na żądanie wyborcy, okw zobowiązana jest wydać zaświadczenie

Zaświadczenie

Obwodowa Komisja Wyborcza Nr w
zaświadcza, że Pan/Pani
(imię i nazwisko wyborcy)

otrzymał/otrzymała kartę do głosowania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej w głosowaniu w dniu 13 października 2019 r.

.....
(miejsowość, data)

.....
(podpis)

- jeżeli z wnioskiem o wydanie zaświadczenia wystąpił pełnomocnik - w zaświadczeniu po wyrazach „otrzymał/otrzymała” należy dodać wyrazy „**jako pełnomocnik wyborcy**”.
- **podpisuje przewodniczący okw lub zastępca przewodniczącego i opatruje pieczęcią komisji.**
- **zaświadczenie sporządza się w jednym egzemplarzu.** Informację o wydaniu zaświadczenia umieszcza się w rubryce spisu „Uwagi” przy nazwisku wyborcy, którego zaświadczenie dotyczy.

WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ (potwierdzających odmowę wydania karty do głosowania)

57

- na żądanie wyborcy komisja obowiązana jest również wydać zaświadczenie potwierdzające odmowę wydania karty do głosowania z podaniem przyczyny odmowy (np. gdy wyborca nie jest ujęty w spisie wyborców).
- **przepisy Kodeksu wyborczego nie zabraniają robienia zdjęć w lokalu wyborczym przez wyborców.**
- przewodniczący komisji uprawniony jest, jeżeli uzna to za zasadne, do wydania odmowy wykonania zdjęć przez wyborcę w lokalu wyborczym.
- **niedopuszczalne jest robienie zdjęć lub nagrywanie spisu wyborców.**

REZERWA KART DO GŁOSOWANIA

58

- każda komisja **otrzyma 90% kart**, w stosunku do liczby uprawnionych w danym obwodzie głosowania. Pozostałe 10% z każdego obwodu będzie stanowiło rezerwę Okręgowej Komisji Wyborczej i przechowywane będzie w urzędzie gminy.

komisja na bieżąco sprawdza liczbę podpisów w spisie potwierdzających otrzymanie karty przez wyborców

- w przypadku gdy liczba ta przekroczy **60% liczby otrzymanych przez komisję kart** komisja obowiązana jest powiadomić Okręgową Komisję Wyborczą za pośrednictwem urzędu gminy, o możliwej potrzebie uruchomienia dla niej kart z rezerwy.
- natomiast gdy liczba ta przekroczy 80% liczby otrzymanych przez komisję kart do głosowania, komisja występuje do OKW o wydanie kart z rezerwy

Informacja o frekwencji

wg. stanu na godz. 12.00 i 17.00

PODANIE DANYCH O FREKWENCJI

60

- **liczba osób uprawnionych do głosowania** - ustala się na podstawie liczby osób umieszczonych w spisie wyborców łącznie z osobami dopisanymi przez komisję obwodową w trakcie głosowania,
- **liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania** - stanowi suma liczby podpisów wyborców potwierdzających otrzymanie karty do głosowania łącznie z adnotacjami dotyczącymi braku możliwości złożenia podpisu przez wyborców niepełnosprawnych oraz adnotacjami o wysłaniu do wyborcy pakietu wyborczego.

Informację o liczbie osób uprawnionych do głosowania oraz o liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania, obwodowa komisja wyborcza udostępnia na drzwiach wejściowych do lokalu wyborczego, niezwłocznie po przekazaniu danych Państwowej Komisji Wyborczej.

FREKWENCJA – na godz. 12.00 oraz 17.00

WYŁĄCZNIE W STAŁYCH OBWODACH GŁOSOWANIA

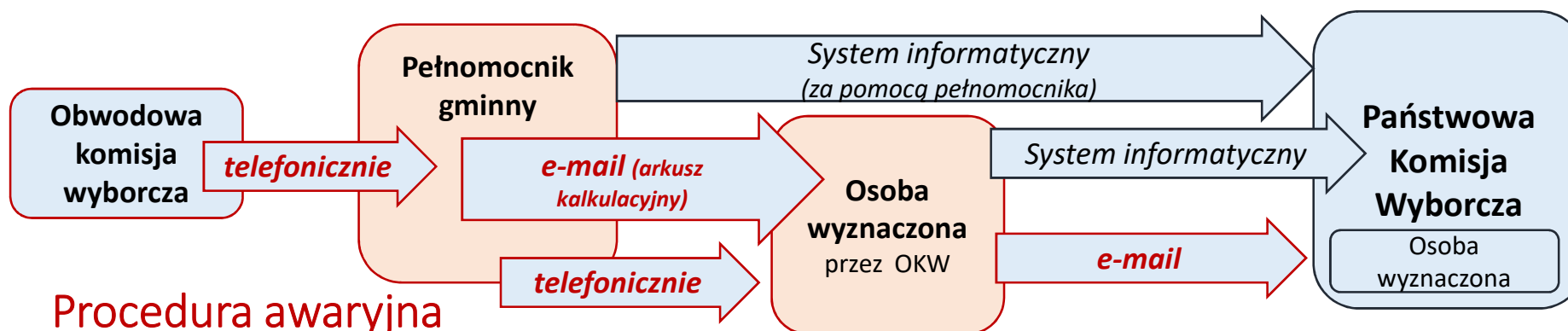
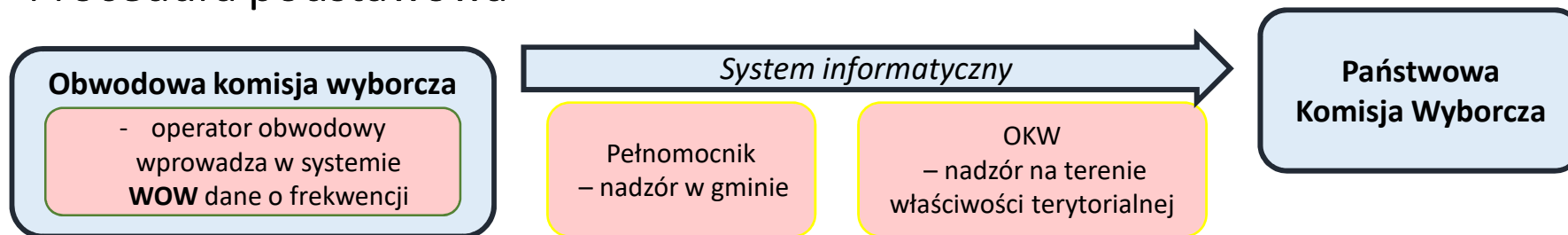

61

Komisja w dniu głosowania ustala **dwukrotnie** :

- liczbę osób uprawnionych do głosowania,
- liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania

Procedura podstawowa

Procedura awaryjna

(brak możliwości wprowadzenia danych do systemu informatycznego)

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

(sposób postępowania w głosowaniu korespondencyjnym)

62

Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 sierpnia 2018 r.
w sprawie sposobu postępowania z kopertami zwrotnymi i pakietami wyborczymi w
głosowaniu korespondencyjnym

określa:

- sposób postępowania z kopertami zwrotnymi doręczonymi do obwodowej komisji wyborczej,
- sposób postępowania z kopertami zwrotnymi zawierającymi niezaklezione koperty na kartę do głosowania, zwane dalej „kopertami na kartę do głosowania”,
- sposób postępowania z kopertami zwrotnymi niezawierającymi podpisanego oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu,
- sposób postępowania z pakietami wyborczymi nieodebranymi przez wyborcę niepełnosprawnego.

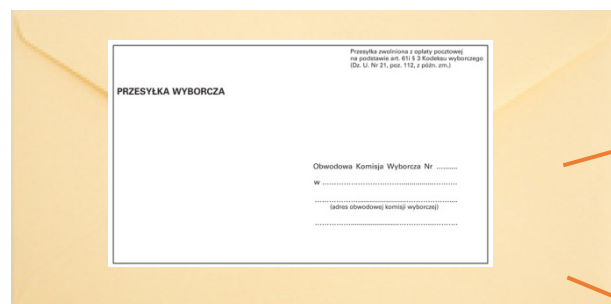
GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

63

sposób postępowania z kopertami dostarczonymi w dniu 13 października 2019 roku w godz. 7.00-21.00

Komisja niezwłocznie po dostarczeniu otwiera kopertę zwrotną i sprawdza, czy wewnątrz:

1. znajduje się podpisane przez wyborcę oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu;
2. koperta na kartę do głosowania jest zaklejona.

Koperta zwrotna

oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu

zaklejona koperta na kartę do głosowania

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

64

- jeżeli wymienione warunki są spełnione, komisja odnotowuje w rubryce spisu „Uwagi”, odpowiadającej pozycji, pod którą przy nazwisku wyborcy umieszczono informację o wysłaniu pakietu wyborczego, że wyborca głosował korespondencyjnie, **a zaklejoną kopertę na kartę do głosowania komisja wrzuca do urny wyborczej.**
- oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu komisja dołącza do spisu wyborców.

SPIS WYBORCÓW

Część A

21.10.2018

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Imię ojca	Data urodzenia (RRRR-MM-DD) Nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(y). Głosowanie w dniu	Uwagi
				miejsowość ulica	nr domu nr mieszkania		
16	Jaworski Karol	Piotr	1982-09-30 820930.....	Xxxxxx Yyyyyyy	106		głosowanie korespondencyjne

wpis komisji

(podpis, z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego)

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

65

Komisja w trakcie przeprowadzania głosowania ustala na bieżąco:

1. liczbę otrzymanych kopert zwrotnych;
2. liczbę kopert zwrotnych bez oświadczenia;
3. liczbę kopert zwrotnych z niepodpisanym oświadczeniem;
4. liczbę kopert zwrotnych bez koperty na kartę do głosowania;
5. liczbę kopert zwrotnych z niezaklejoną kopertą na kartę do głosowania;
6. liczbę kopert na kartę do głosowania wrzuconych do urny.

Otrzymanych przez komisję pustych kopert zwrotnych nie uwzględnia się przy dokonywaniu powyższych ustaleń.

wskazany członek komisji zapisuje ww. dane na arkuszu pomocniczym pod nadzorem przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego komisji.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

66

- puste koperty zwrotne komisja pakuje w pakiet, opisuje i odkłada.
- pakiety wyborcze nieodebrane przez wyborcę, dostarczone obwodowej komisji wyborczej, komisja pakuje w pakiet, opisuje i odkłada.

Pakiety te pozostają w dokumentacji komisji, które po zakończeniu głosowania przekazywane są w depozyt **urzędnikowi wyborczemu.**

PRZERWA W GŁOSOWANIU

67

- **Głosowania nie wolno przerywać** – tylko nadzwyczajne wydarzenia (np. katastrofa budowlana dotycząca budynku) dają podstawę
- brak pieczęci, trudność w dostaniu się do budynku lub lokalu przed rozpoczęciem głosowania, zapełnienie się urny - **to nie są nadzwyczajne wydarzenia!!!**

O przyczynach uzasadniających — zdaniem komisji — zarządzenie przerwy w głosowaniu, jego przedłużenie lub odroczenie komisja powiadamia niezwłocznie Okręgową Komisję Wyborczą i za jej zgodą podejmuje uchwałę w tej sprawie.

uchwałę o zarządzeniu przerwy w głosowaniu, jego przedłużeniu lub odroczeniu komisja bezzwłocznie:

- podaje do publicznej wiadomości,

Uchwałę załącza się do protokołu głosowania i czyni o tym adnotację w protokole w punkcie 18 protokołów głosowania

ZAKOŃCZENIE GŁOSOWANIA

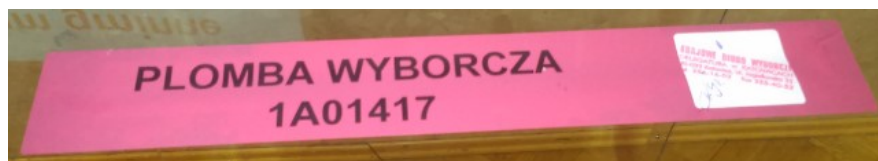

68

o godz. 21.00 komisja zamyka lokal

- osobom przybyłym do lokalu przed 21⁰⁰ należy umożliwić oddanie głosu;
- w przypadku podjęcia przez komisję uchwały o **przedłużeniu głosowania** lokal komisji jest zamykany później niż o godz. 21⁰⁰, tj. o godzinie wynikającej z uchwały;
- **w obwodach odrębnych** komisja może zarządzić wcześniejsze zakończenie głosowania, pod warunkiem że **wszyscy wyborcy wpisani do spisu oddali swoje głosy** – zarządzenie wcześniejszego zakończenia głosowania może nastąpić nie wcześniej niż o godzinie 18⁰⁰.
- podanie do publicznej wiadomości protokołu głosowania w obwodzie

Po opuszczeniu lokalu przez ostatniego wyborcę komisja zabezpiecza otwór urny wyborczej, zaklejając go **paskiem papieru opatrzonym pieczęcią komisji i podpisami jej członków;**

- jeżeli komisja otrzymała jednorazowe plomby (nalepki foliowe) opatrzone unikatowym numerem, za ich pomocą zabezpiecza wlot urny. Na naklejce etykiety należy postawić pieczęć komisji.
- unikatowy numer plomby przewodniczący komisji wpisuje do wewnętrznego protokołu.

należy pamiętać, że każda próba odklejenia nalepki spowoduje pojawienie się na niej napisu o tym informującego.

ZAKOŃCZENIE GŁOSOWANIA

70

- po zakończeniu głosowania w lokalu mogą przebywać wyłącznie członkowie obwodowej komisji wyborczej **w składzie co najmniej 2/3 pełnego składu**, w tym przewodniczący lub jego zastępca, mężowie zaufania, obserwatorzy społeczni i obserwatorzy międzynarodowi
- oraz osoba odpowiedzialna za obsługę informatyczną.

Jedynie w czasie otwierania urny i wyjmowania z niej kart dopuszczalna jest obecność w lokalu przedstawicieli prasy

71

Głosowanie w obwodach odrębnych

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH (szczególne zadania komisji)

72

- jedynie w obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej dopuszczalne jest głosowanie przy zastosowaniu urny pomocniczej.
- Komisja powołana dla takiego obwodu, po uzgodnieniu z Okręgową Komisją Wyborczą, **może** zarządzić stosowanie w głosowaniu urny pomocniczej (oprócz urny zasadniczej).
- urna pomocnicza służy do głosowania poza lokalem tylko przez tych wyborców, którzy są wpisani do spisu wyborców w danym obwodzie głosowania i wyrażą wolę takiego głosowania.
- komisja ogłasza w zakładzie leczniczym lub domu pomocy społecznej przed dniem głosowania informację o możliwości głosowania w pomieszczeniach, w których przebywają pacjenci obłożnie chorzy i pensjonariusze mający trudności w poruszaniu się;

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH (procedura)

73

- głosowanie **w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej** może być rozpoczęte później niż o godz. 7.00 (za zgodą Okręgowej Komisji Wyborczej);
- **głosowanie poza lokalem komisji może prowadzić co najmniej 2/3 ustawowego składu komisji, tj. 4 członków przez nią wyznaczonych, zgłoszonych przez różne komitety**; członkom komisji mogą towarzyszyć mężowie zaufania oraz obserwatorzy społeczni i obserwatorzy międzynarodowi;
- **podczas głosowania należy dbać o to, aby zachowana była tajność głosowania**;
- **komisja zarządza przerwę w głosowaniu w związku z głosowaniem poza lokalem komisji (urna pomocnicza) co nie przedłuża czasu głosowania.**

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH **(szczególne zadania komisji)**

74

- **komisja zbiera informacje, którzy wyborcy chcą głosować w pomieszczeniu**, w którym przebywają, a następnie sporządza wykaz nazwisk i imion tych osób, ze wskazaniem numerów pomieszczeń, do których członkowie komisji powinni przynieść urnę;
- **komisja ustala orientacyjną liczbę kart do głosowania**, z pewną nadwyżką w stosunku do wcześniejszych zgłoszeń (na wypadek zgłoszeń dodatkowych dokonanych w trakcie głosowania), i przygotowuje pokwitowanie przyjęcia tych kart przez członków komisji, którzy przeprowadzą głosowanie poza lokalem wyborczym;

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH (szczególne zadania komisji)

- komisja, w drodze uchwały, określa czas (godziny) głosowania poza lokalem wyborczym i przerwę w głosowaniu. **Zaleca się, aby przerwę w głosowaniu zarządzić w czasie, gdy większość wyborców umieszczonych w spisie oddała głosy w lokalu wyborczym.**

przerwa w głosowaniu nie stanowi podstawy do przedłużenia czasu głosowania. Uchwałę komisji o przerwie w głosowaniu należy wywiesić na drzwiach lokalu wyborczego przed rozpoczęciem głosowania przy użyciu urny pomocniczej.

- uchwała powinna być wywieszona w taki sposób, żeby możliwe było jej odczytanie także z wózka inwalidzkiego

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH (szczególne zadania komisji)

76

- **przed przystąpieniem do głosowania poza lokalem wyborczym komisja pieczętuje wlot urny zasadniczej, zaklejając go paskiem papieru opatrzonym pieczęcią komisji i podpisami jej członków lub używając dostarczonej plomby, a członkom komisji, którzy będą prowadzili głosowanie przy wykorzystaniu urny pomocniczej, wydaje się protokolarnie:**
 - a) spis wyborców**
 - b) odpowiednią liczbę kart do głosowania oraz**
 - c) wykaz pacjentów zakładu leczniczego lub pensjonariuszy domu pomocy społecznej, którzy wyrazili wolę głosowani pomieszczeniu, w którym przebywają.**
- **następnie komisja sprawdza, czy urna pomocnicza jest pusta, i pieczętuje ją.**

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH (szczególne zadania komisji)

77

- komisja jest obowiązana dotrzeć z urną do każdego wyborcy, który wyraził wolę skorzystania z tej formy udziału w głosowaniu, a także umożliwić głosowanie innym wyborcom.
- członkom komisji mogą towarzyszyć mężowie zaufania oraz obserwatorzy społeczni i obserwatorzy międzynarodowi;
- wyborca po otrzymaniu karty do głosowania kwituje odbiór podpisem w spisie, a członek komisji w rubryce spisu „Uwagi” umieszcza litery „UP” (jako skrót od nazwy „urna pomocnicza”), w celu późniejszego rozliczenia kart do głosowania; **podczas głosowania należy dbać o to, aby zachowana była tajność głosowania.**

GŁOSOWANIE W OBWODACH ODRĘBNYCH **(szczególne zadania komisji)**

78

- **po zakończeniu głosowania poza lokalem komisji członkowie komisji rozliczają się protokolarnie z otrzymanych wcześniej kart do głosowania (uwzględniając ich liczbę wymienioną w pokwitowaniu oraz liczbę znaków „UP” w spisie), zwracają niewykorzystane karty do głosowania i pieczętują wlot urny pomocniczej; zapieczętowaną urnę oddaje się pod dozór przewodniczącemu komisji, z tym że urnę należy postawić obok urny zasadniczej.**
- **komisja sprawdza następnie, czy pieczęcie urny zasadniczej: na wlocie i na urnie, nie zostały naruszone, sporządza protokół potwierdzający dokonanie sprawdzenia i wznawia głosowanie w lokalu komisji.**

Dziękujemy za uwagę

Krajowe
Biuro
Wyborcze